

24.05.2016

Sotep/4

§ 128

Sosiaali- ja terveystaloustalouden arvioehdotus 2017 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2018–2019

HEL 2016-001393 T 02 02 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Talous- ja strategiapäällikkö Jussi Lind oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä tämän asian käsittelyssä.

Puheenjohtaja Maija Anttila pyysi asian pöydälle.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jussi Lind, talous- ja strategiapäällikkö, puhelin: 310 42246
jussi.lind(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää hyväksyä liitteen mukaisen ehdotuksen sosiaali- ja terveystaloustalouden arvioksi ja vuosien 2018–2019 taloussuunnitelmaksi.

Esittelijän perustelut

Talous- ja strategiapäällikkö Jussi Lind on kokouksessa kutsuttuna asiantuntijana läsnä tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveystaloustalouden arvioehdotuksen laadintaa ohjaavat kaupunginhallituksen 4.4.2015 päättämät kannanotot:

"Jos yhteiskuntasopimus syntyy ja johtaa kaupungin omien suorien menojen vähentymiseen raamin pohjana käytetystä tasosta, muutoksia tehdään yksilöityjen menojen vähenemisten johdosta niille virastoille, joiden kustannustaso tosiasiallisesti laskee. Tässä tapauksessa budjet-tiehdotuksen yhteydessä esitetään tarkka laskelma siitä, paljonko menoja on leikattu virastokohtaisesti kilpailukykysoituksesta johtuen ja

mihin menojen lasku perustuu. Syksyn budjettineuvotteluissa päätetään mahdollisista lisäyksistä käyttötalouden menoihin.

Kohdennetaan tilakeskukselle tuottavuustavoite 5 milj. euroa, joka alentaa sisäisiä tilavuokria, mutta ei vaikuta tilakeskukselle asetettuun tuloutustavoitteeseen. Oletettu tilavuokrien alentamisen jakauma on viirastojen välillä seuraava: opetusvirasto 2,5 milj. euroa, sosiaali- ja terveysvirasto 1,8 milj. euroa ja varhaiskasvatusvirasto 0,7 milj. euroa. Lisäksi otetaan käyttöön raamin puitteissa varattu 10 milj. euron kohdentamaton määrärahavaraus.

Virastojen käyttöön tulevien määrärahojen kasvu kokonaisuudessaan on seuraava: opetusvirasto 10 milj. euroa, sosiaali- ja terveysvirasto 3 milj. euroa ja varhaiskasvatusvirasto 2 milj. euroa (joista tilakeskuksen vuokratason aleneman kautta opetusvirasto 2,5 milj. euroa, sosiaali- ja terveysvirasto 1,8 milj. euroa ja varhaiskasvatusvirasto 0,7 milj. euroa.)

Helsinki aloittaa aktiivisen valmistautumisen valtakunnan tason sote-uudistuksen toteutumiseen. Valmistelussa suunnitellaan, miten kaupunki valmistautuu järjestämis- ja tuotantomallien muuttumiseen ja selvitetään mm. tulisiko kaupungin käynnistää toimet oman sote-tuotannon yhtiöittämisiksi, säätiöittämisiksi tai liikelaitostamiseksi. Selvitys tuodaan kaupunginhallitukselle.

Seniorien kotipalvelujen käyttöä tuetaan ja kotihoitoa vahvistetaan. Budjettivalmistelussa otetaan tavoitteeksi terveysasemien kiireettömän hoidon jonojen lyhentäminen kahteen viikkoon sekä terveysasemien aukioloaikojen laajentaminen. Vahvistetaan lastensuojelupalveluita.

Varaudutaan turvapaikan tai oleskeluluvan saaneiden vaikutukseen Helsingin kaupungin palveluihin. Maahanmuuttajien osaamiskeskuksen jatkorahoituksesta päätetään saatujen kokemusten pohjalta. Selvitetään maahanmuuttajien ja turvapaikansaaneiden työllistämistä kaupungin toimesta mukaan lukien työharjoittelu.

Tiukkenevassa taloustilanteessa innovaatiotoiminta ja kehittämishankkeet kohdistetaan olemassa olevien palvelujen ja erityisesti käyttäjien kannalta tärkeimpien sekä hallintokuntien toiminnan ja taloudelliselta volyymlta suurimpien peruspalvelujen vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseen palveluiden laajentamisen sijaan. Selvitetään mahdollisuus tuoda nykyisten innovaatorahaston ja lähiörahaston kautta tapahtuva toiminta tavanomaisen budjettiohjauksen piiriin. Selvitys tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn. Selvitetään syksyn budjettineuvotteluihin mennessä mahdollisuus maanvaihtosopimusten laskemisesta investointiraamiin ja maanmyyntitavoitteeseen vain nettovaikutuksen osalta. Lautakunnat arvioivat ja erittelevät budjettikäsittelyn yhteydessä talousarvioaramin vaatimat toimenpiteet ja muutokset palveluihin. ”

Esitys vuoden 2017 talousarvioksi

Esitys sosiaali- ja terveystalouden vuoden 2017 talousarvioksi ja vuosien 2018–2019 taloussuunnitelmaksi on esityslistan tämän asian liitteenä numero 1.

Menot milj. euroa	TP 2015	TA 2016	Raami 2017	Muutos milj. euroa	Muutos %
Sote yhteensä	2 268,2	2 185,4	2 061,0	-124,4	-5,7 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	1 464,9	1 475,3	1 469,2	-6,1	-0,4 %
Vastaanottokeskukset			15,5	15,5	100 %
Toimeentulotuki	177,7	176,9	26,6	-150,3	-85 %
Työllisyyden hoitaminen	61,5	6,0	6,0		0%
HUS-kuntayhtymä	564,1	519,2	534,2	+15,0	+2,9 %
Asiakas- ja potilas-tietojärjestelmä		8,0	9,4	+1,4	+17,5 %

Sosiaali- ja terveystalouden kokonaisraami pienenee nimellisesti 5,7 % vuoden 2016 talousarviosta, missä merkittävin tekijä on perustoimeentulotuen siirto Kelaan vuoden 2017 alusta lukien. Toimeentulotuen menoista on 2017 raamissa vähennetty perustoimeentulotuen menot 141,5 milj. euroa (huomioiden takaisinperintä) sekä tuloissa valtion osallistuminen perustoimeentulotuen kustannuksiin 71,5 milj. euroa ja takaisinperinnän tulojen vähenemä n. 7 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen talousarviokohdan talousarvio pienenee nimellisesti 6,1 milj. euroa (0,4 %), mutta vastaanottokeskuksia varten on avattu uusi nettobudjetoitu talousarviokohta vuodelle 2017. Ilman vastaanottokeskustoimintaa sosiaali- ja terveyspalvelujen talousarviokohdalla on 7,2 milj. euron (0,5 %) kasvu.

Toimeentulotuen vuoden 2017 raami sisältää ainoastaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset, joten eri vuosien luvut ovat täysin erisisältöisiä.

Työllisyyden hoidon raami on ennallaan vuoteen 2016 nähden.

HUS:in raami kasvaa 15 milj. euroa (2,9 %) kuluvan vuoden tasosta, alittaen kuitenkin merkittävästi vuoden 2015 toteutuneen tason ja vuoden 2016 ennustetun tason.

Apotin nettobudjetoidun talousarviokohdan menot kasvavat 2 milj. eurolla vuoteen 2016 nähden. Kasvu johtuu järjestelmän toteutuksen käynnistymisestä, kun hankinta- ja toimitussopimukset on allekirjoitettu huhtikuussa 2016. Vuoden 2017 aikana kustannuksia aiheutuu järjestelmähankinnan sopimuksen mukaisista maksuposteista, käyttöpalvelujen toteutuksen maksujen käynnistymisestä ja resurssisopimuksen mukaisista työvoimakustannuksista sekä Helsingin oman Apotti-tiimin tehtävistä.

Sosiaali- ja terveystalouden talousarvioesitys on tehty kaupunginhallituksen antamaan talousarvioraamiin.

Talousarvion laatimisoheissa todetaan, että vuoden 2017 raamin lähtökohtana on valtuustokauden 2013–2016 strategiaohjelman mukainen talouden tasapaino ja tuottavuuden kasvua koskeva tavoite, joka sisältää käyttömenojen reaali kasvun pitämisen asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella. Strategiaohjelman tavoitteen mukainen emokaupungin käyttömenojen kokonaistaso on vuonna 2017 tuoreimmilla kustannustason nousun ja väestönkasvun ennusteilla 1,13 % vuoden 2016 vastaavia menoja suurempi.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystalouksien tuottavuustavoitetta toteutetaan muun muassa jatkamalla palvelurakenteen keventämistä ja tarkastelemalla vaihtoehtoisia tapoja tuottaa palveluja mahdollisimman kustannustehokkaasti. Mahdolliset tuotantotapojen muutokset huomioidaan koko sosiaali- ja terveystalouden toiminnassa.

Palvelusetelin osuutta palvelujen tuottamistapana lisätään ja uusia palvelusetelivaihtoehtoja otetaan käyttöön ilman että kaupungin kustannukset kasvavat. Samoin omaishoidon tuen käyttöä yhtenä palvelujen tuottamistapana tuetaan.

Myös mahdollisia kustannustehokkuutta lisääviä oman toiminnan määrällisiä ulkoistamisia selvitetään.

Välittömän asiakastyön osuutta työajasta nostetaan kaikissa palveluissa aina kun se on tarkoituksenmukaista.

Aukioloaikoja laajennetaan osana palvelujen uudistamista.

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen raamissa on huomioitu perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelalle. Ajanjaksolla 1.1.–31.3.2017 perustoimeentulotuen maksatusta tapahtuu vielä kunnan budjetista, minkä osalta

mahdollisesti tarvittavat määrärahamuutokset kaupungin talousarvioon esitetään erikseen.

Työllisyyden hoitaminen

Työllisyyden hoidon määrärahat ovat talousarvioraamissa ennallaan vuoteen 2016 nähden. Talousarviota tullaan tarkistamaan työllisyyden hoidon kokonaisuutta selvittävän työryhmän esityksen tultua käsitellyksi.

HUS-kuntayhtymä

HUS:in talousarviokohta sisältää HUS:in helsinkiläisille tuottamat terveyspalvelut ns. kuntalaskutettavat palvelut, joista sosiaali- ja terveystieteiden rasto maksaa HUS-hinnaston mukaisesti. Lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden rasto osallistuu HUS:in talousarvion mukaisiin Myrkytystietokeskuksen palvelujen rahoittamiseen sekä kattaa osuutensa kalliin hoidon tasausmaksusta. HUS:in talousarviokohta sisältää myös mahdolliset ylikäyttömaksut sekä muut vastaavan tyyppiset erikseen laskutettavat erät. HUS:in talousarviokohta sisältää myös erikoissairaanhoidon ostot muista sairaanhoitopiireistä.

HUS:in vuoden 2017 talousarvio on kaupunginhallituksen hyväksymän raamin mukaan 534,2 milj. euroa. Kasvu on noin 2,9 % verrattuna vuoden 2016 talousarvioon.

Terveystieteiden mukainen terveydenhuollon järjestämissuunnitelma määrittelee periaatteet, joiden mukaan HUS-kuntayhtymän kanssa sovitaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon työnjaosta ja yhteistyöstä sekä hoitoketjuista HUS-kuntayhtymän ja Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden välillä. Kaikissa työnjakoon ja yhteistyöhön liittyvissä neuvotteluissa arvioidaan suunniteltujen muutosten vaikutukset talousarviokohtiin 31001 sosiaali- ja terveyspalvelut ja 31006 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri. Tavoitteena on kuluja vähentävä nettovaikutus. Työnjakoon ja yhteistyöhön liittyvät muutokset on hyväksyttävä HUS-kuntayhtymän ja Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden yhteisissä terveyssuunnittelukokouksissa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Sosiaali- ja terveystieteiden rasto seuraa strategian toteutumista talousarvioon asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden kautta. Kokonaisuutena sitovien tavoitteiden päämääränä on ohjata toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Sosiaali- ja terveystieteiden raston sitovat tavoitteet ovat seuraavat:

Sosiaali- ja terveyspalvelut:

Lastensuojeluasiakkaiden määrä vähenee vuoteen 2016 verrattuna.

Laajennetaan 3-vuotiaiden terveystarkastukset ja hyvinvointitapaamiset eli ”neuvola päiväkodissa” -toimintamallia vuoteen 2016 verrattuna. (Yhteinen tavoite varhaiskasvatusviraston kanssa).

Kehitysvammaisten asumispalveluissa itsenäisesti asuvien osuus kasvaa 2 %-yksikköä vuodessa.

Potilas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin kahdessa viikossa ($T3 \leq 14$ vrk eli kolmas vapaa ajanvarausaika kalenteripäivissä, odotusaikojen mediaani).

Päivystysosastojen kotiutusprosentti kasvaa vuoteen 2016 verrattuna ilman että mediaanihoitoajat pitenevät yli puolella vuorokaudella.

Kotona asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä nousee vuoteen 2016 verrattuna.

Laitoshoidossa olevien osuus 75 vuotta täyttäneistä laskee vuoteen 2016 verrattuna.

Sähköisen asioinnin käyttäjämäärä kasvaa vähintään 10 % vuoteen 2016 verrattuna.

Psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalahoitopäivien määrä vähenee vuoteen 2016 verrattuna.

Toimeentulotuki:

Kohdennetaan ehkäisevän toimeentulotuen määrärahasta vähintään 45 % lapsiperheille.

Työllisyyden hoitaminen:

Kuntouttavaa työtoimintaa saa vähintään 1800 henkilöä vuodessa.

Määrälliset tavoitteet

Suoritettavat tavoitteet pohjautuvat vuoden 2016 ennustettuun tasoon, minkä lisäksi tavoitteissa on huomioitu tiedossa olevat toiminnalliset muutokset.

Palvelurakenteen keventäminen jatkuu. Laitoshoidon vähennetään edelleen ja erilaisia kotiin ja muuhun asiakkaan toimintaympäristöön vietäviä palveluja vahvistetaan.

Terveysasematoiminnassa on tavoitteena saatavuuden paraneminen ja peittävyden kasvu. Omahoidon tuki lisääntyy, suunnitelmallista ja

koordinoitua hoitoa vahvistetaan ja asiakkaiden asiat hoidetaan kerralla kuntoon, jolloin käyntien pituudet kasvavat, mutta määrä ei.

Investoinnit

Kaupungin 10-vuotisen investointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on strategiaohjelman mukainen vuosittainen 435 milj. euron investointitaso ja vuodelle 2016 tehty 15 milj. euron tasokorotus uusien asuinalueiden ja asuinrakentamisen edellyttämiin investointeihin. Lisäksi kokonaistason on tehty indeksitarkistus. Investointiraami vuodelle 2017 on 466 milj. euroa. Tämän lisäksi kokonaisinvestointeihin sisältyy lähiörahostosta rahoitettavia hankkeita 5 milj. euroa vuodessa. Kokonaisinvestointitaso on yhteensä 471 milj. euroa.

Kaupunkitasolla on linjattu, että hallintokuntien tulee laatia tilankäyttöohjelmat ja niiden tehostamissuunnitelmat. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon

- teknologian muutokset
- palvelujen ja työn uudet muodot.

Tavoitteena on, että kaupungin omassa käytössä olevien toimitilojen kokonaispinta-alan määrä ei kasva strategiakaudella.

Sosiaali- ja terveystyö on laatinut priorisoidun 10-vuotissuunnitelman tulevista investoinneista. Suunnitelma sisältää myös poistuvat tilat. Sosiaali- ja terveystyön tilankäyttöohjelma on esityslistan tämän asian liitteenä 2.

Irtain käyttöomaisuus

Sosiaali- ja terveystyön irtaimen omaisuuden raami on 14,3 milj. euroa, mikä on 4,7 milj. euroa (49 %) kuluvan vuoden irtaimen omaisuuden raamia enemmän. Nousua selittää Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksen varustaminen.

Irtaimen omaisuuden määrärahat jakautuvat tietotekniikkahankintoihin (6,0 milj. euroa) ja muun irtaimen omaisuuden hankintaan (8,3 milj. euroa). Irtaimen hankinnoissa on painotettu tietotekniikkahankintoja digitalisaation edistämiseksi.

Irtaimen omaisuuden hankinnat ovat esityslistan tämän asian liitteenä 3.

Virastopäällikön kannanotot

Virastopäällikkö toteaa, että talousarvioehdotus on laadittu kaupunginhallituksen päättämän raamin mukaiseksi. Sosiaali- ja terveystyön

talousarviokohdan osalta vuoden 2017 talousarvioesitys vastaa tasoltaan kuluvan vuoden talousarviota, kun otetaan huomioon kustannustasossa tapahtuva muutos.

Tämä merkitsee sitä, että vuoden 2017 talousarvion pohjan pitävyyden kannalta keskeistä on budjetissa pysyminen kuluvana vuonna.

Osastokohtaiset tarkemmat suunnitelmat palvelujen tuottamiseksi ja järjestämiseksi valmistellaan käyttösuunnitelmien laadinnan yhteydessä syksyllä 2016.

Sosiaali- ja terveystoimikunnan asiasta mahdollisesti antama lausunto toimitetaan sosiaali- ja terveyslautakunnalle.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jussi Lind, talous- ja strategiapäällikkö, puhelin: 310 42246
jussi.lind(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioehdotus vuodeksi 2017 ja taloussuunnitelma vuosiksi 2018 - 2019
- 2 Tilankäyttöohjelma
- 3 Irtaimen omaisuuden perushankinnat 2017 - 2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano